

Protokół nr 20/2016
z posiedzenia Komisji Rewitalizacji
w dniu 27 stycznia 2016 r.

Posiedzenie Komisji Rewitalizacji, któremu przewodniczyła **Przewodnicząca Komisji, p. Małgorzata Woźniak**, miało miejsce w Sali Błękitnej Urzędu Miasta Poznania.

W posiedzeniu wzięło udział 5 członków Komisji, co stanowi kworum mogące podejmować prawomocne decyzje oraz zaproszeni goście.

Lista obecności członków Komisji Rewitalizacji stanowi *załącznik nr 1 do protokołu*.

Lista obecności gości uczestniczących w posiedzeniu Komisji stanowi *załącznik nr 2 do protokołu*.

Porządek obrad był następujący (*zał. nr 3*):

1. Przyjęcie sprawozdania z działalności Komisji w 2015 roku.
2. Przyjęcie planu pracy Komisji na 2016 rok.
3. Raport z realizacji projektu Ratowania Sieci Fortów – opis zakładanych celów, końcowych efektów (w ramach PBO 2015). Zakładane działania na rok 2016.
4. Wolne głosy i wnioski.

Ad.1.

Przewodnicząca Komisji przypomniała, że sprawozdanie (*zał. nr 4*) zostało przesłane członkom Komisji drogą mailową. Wobec braku uwag do jego treści, Przewodnicząca poddała pod głosowanie przyjęcie sprawozdania z działalności Komisji Rewitalizacji w 2015 roku.

Komisja przyjęła sprawozdanie z działalności w 2015 roku w głosowaniu: za – 3, przeciw – 0, wstrzymujących się – 0.

Ad.2.

Przewodnicząca Komisji przypomniała, że plan pracy na 2016 rok (*zał. nr 5*) został przesłany członkom Komisji drogą mailową. Wobec braku uwag do jego treści,

Przewodnicząca poddała pod głosowanie przyjęcie planu pracy Komisji Rewitalizacji na 2016 rok.

Komisja przyjęła plan pracy na 2016 rok w głosowaniu: za – 3, przeciw – 0, wstrzymujących się – 0.

Ad.3.

Prezentację przedstawił pan **Konrad Dąbrowski z Biura Koordynacji Projektów i Rewitalizacji Miasta (zał. nr 6)**. Krótko omówił działania podejmowane na terenie fortów.

Do 31 stycznia jest termin przedstawienia sprawozdania z wykonania grantów.

Podczas dyskusji poruszono między innymi problem oczyszczenia fragmentu fosi na forcie IIa, a **Przewodnicząca Komisji** poprosiła o przesłanie radnym mapki przedstawiającej teren fortu IIa i fosi z lotu ptaka.

Odnosnie fortu III, **Przewodnicząca Komisji** zapytała, czy na tym forcie, który znajduje się na terenie ZOO znajdują się jakieś zwierzęta? Czy ZOO partycypuje w kosztach?

Pan **Jerzy Stiller z Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Fortyfikacji** powiedział, że na terenie tego fortu nie ma zwierząt, oprócz nietoperzy i myszy. Mieści się tam pogotowie dla rannych zwierząt. W większości są tam również magazyny związane z działalnością ZOO. ZOO pomaga w ponoszonych kosztach (np. odkopanie fosi) i współpraca układa się bardzo dobrze.

Pani **radna Halina Owsiana** powiedziała, że ZOO ma też pomysł, aby ten obiekt wykorzystać, być może byłoby wskazane nawiązanie współpracy w tym zakresie pomiędzy Towarzystwem Przyjaciół Fortyfikacji a ZOO. Kwota przeznaczona na remont jest duża, co w sobie zawiera?

Pan **J. Stiller** podkreślił, że współpraca taka ma miejsce. Będzie prowadzona działalność, która będzie wykorzystywała pomieszczenia fortu, chodzi o działalność kulturalną i edukacyjną z dziećmi i młodzieżą.

Pan **K. Dąbrowski** wyjaśnił, że prace remontowe prowadzone są na pobliskim budynku, którym ZOO dysponuje. Był on bardzo zniszczony, chodzi o odzyskanie powierzchni, aby narzędzia zgromadzone we forcie można była tam przenieść. Dzięki temu fort będzie atrakcją turystyczną, a nie pomieszczeniem gospodarczym.

Pan **J. Stiller** dodał, że problemem jest również brama, która jest w złym stanie. Rewitalizacja tej bramy jest kwestią podstawową. Kosztorys (ok. 49 tys zł) i projekt są zrobione. Ważne też jest usunięcie belek żelbetonowych, bo kawałki betonu odpadają. Usunięcie jest problematyczne zarówno z uwagi na koszty jak również logistykę.

Pan **Piotr Wiśniewski, dyrektor Biura Koordynacji Projektów i Rewitalizacji Miasta** powiedział, że Biuro nawiązało ścisłą współpracę z ZOO (Stare i Nowe) w kontekście potrzeb inwestycyjnych i szukania środków zewnętrznych. Chodzi o podjęcie kompleksowych działań, w których zakres wchodzi też działania na terenie fortu. Działalność ZOO z tego obiektu została już wyprowadzona, obowiązują tam jeszcze umowy handlowe.

Przewodnicząca Komisji poprosiła o przesłanie dla członków Komisji szczegółowego kosztorysu wykonanych prac wraz z wykonawcami. Dodała, że potrzebne jest spotkanie z panią dyrektorem ZOO dotyczące omówienia podejmowanych działań.

Kontynuując pan **K. Dąbrowski** przedstawił informację na temat współpracy z Poznańską Lokalną Organizacją Turystyczną – aktywizacja turystyczna poznańskich fortyfikacji.

Pan **Wojciech Mania z PLOT** powiedział, że działania promocyjne poprzez drukowanie materiałów odbywa się w toku konsultacji, kończą się przygotowania folderu głównego, który będzie przedstawiał ofertę turystyczną poszczególnych fortów. PLOT ściśle współpracuje ze stowarzyszeniami fortecznymi, które systematycznie dostarczają materiałów. W Internecie istnieje strona www.forty.poznan.travel. Co do wydarzeń i gier to powstała gra dzięki współpracy ze Stowarzyszeniami dotycząca Cytadeli. Po raz czwarty będą odbywały się Dni Twierdzy Poznań.

Przewodnicząca Komisji zapytała czy materiał promocyjny dotyczy tylko Dni Twierdzy Poznań, czy też jest uwzględniony plan na cały rok?

Pan **W. Mania** wyjaśnił, że na Dni Twierdzy Poznań przygotowywana jest ulotka o wydarzeniu. W marcu planowane jest zakończenia prac nad folderem, który będzie w formie mapy i będzie prezentował ciągle dostępne obiekty. Wszystkie materiały będą też dostępne w formie elektronicznej. Wspomniał o szczegółowej mapie obiektów Twierdzy Poznań, której nie ma w zasobie miejskim i kartograficznym. Będzie służyć do celów profesjonalnych, konserwatorskich, ale również popularyzatorskich. Warstwa tej mapy jest wykorzystywana na Szlaku Fortecznym.

Przewodnicząca Komisji zapytała, czy jest mapa zinwentaryzowanych obiektów?

Pan **K. Dąbrowski** powiedział, że mapa jako zasób kartograficzny jest bardzo potrzebna. Będzie ona na mapie miejskiej jako warstwa, co ułatwi zarządzanie tym zasobem. Następnie przedstawił informację na temat wytyczenia i oznakowania Poznańskiego Szlaku Fortecznego.

Przewodnicząca Komisji zapytała, czy w kwocie, obejmującej przygotowanie tablic jest też zawarta strona internetowa?

Pan **K. Dąbrowski** odpowiedział, że na każdej tablicy znajduje się QR kod, który otwiera stronę internetową dedykowaną danemu obiektowi. Oprócz tego strony poszczególnych organizacji, jeśli te będą sobie tego życzyły również będą w ten sposób reklamowane.

W trakcie dyskusji poruszono problem Kaponiery Kolejowej. Pan **K. Dąbrowski** powiedział, że środowisko forteczne jest zainteresowane tym, aby Kaponiera była wyeksponowana. Komisja Rewitalizacji i Komisja Kultury i Nauki wielokrotnie zajmowały się sprawą Kaponiery.

Przewodnicząca Komisji podkreśliła, że w działaniach podejmowanych przez jednostki miejskie powinna być widoczna synchronizacja.

Pan **Wojciech Starzycki, zastępca dyrektora Biura Miejskiego Konserwatora Zabytków** powiedział, że na początku ubiegłego roku Poznańskie Inwestycje Miejskie przedstawiły Konserwatorowi Zabytków koncepcję zagospodarowania przestrzeni

zabytkowej Kaponiery Kolejowej. Miał powstać projekt architektoniczny, który ograniczał się do tego, że inwestor realizujący prace związane z przebudową ronda Kaponiera miał doprowadzić do tego, że wnętrza (relikty) Kaponiery zostaną osuszone i zostaną doprowadzone media i na tej podstawie Zarząd Transportu Miejskiego wystąpił do Miejskiego Konserwatora Zabytków z zamiarem wyboru operatora na użytkowanie tej przestrzeni. Po ogłoszeniu przetargu okazało się, że oferent się nie zgłosił. Na dzień dzisiejszy wnętrza te nie będą wykorzystane. Na początku stycznia odbyło się spotkanie z panem Maciejem Wudarskim, Zastępcą Prezydenta Miasta Poznania, w wyniku, którego Miejski Konserwator Zabytków wystosował do inwestora pismo w/s oczekiwań ze strony MKZ, że relikty zostaną włączone w strukturę nowej, przebudowanej Kaponiery. MKZ dostał również polecenie od pana Mariusza Wiśniewskiego, Zastępcy Prezydenta MP, aby w drodze nakazu konserwatorskiego nakłonić PiM do przedstawienia projektu.

Przewodnicząca Komisji zwróciła się z pytaniem do przedstawicieli Biura Koordynacji Projektów i Rewitalizacji Miasta, na jakiej podstawie dokonano wyboru pana Jacka Biesiadki do zaprojektowania tych tablic? Czy strona internetowa twierdza.poznan.pl to jest strona miejska?

Pan **K. Dąbrowski** odpowiedział, że wyboru takiego dokonano na podstawie rozeznania rynku oraz analizy prac wcześniej wykonywanych przez pana J. Biesiadkę (publikacji naukowych, udziału w konferencjach naukowych). Dorobek pana J. Biesiadki i pana Mariusza Wojciechowskiego jest niekwestionowany. Nie było innego wykonawcy, który mógłby zdobyć w tak krótkim czasie (ok. pół roku) np. tak liczne materiały kartograficzne o takim stopniu szczegółowości. Wygrali oni też konkurs organizowany przez Miasto, którego jednym z elementów była koncepcja szlaku fortecznego. Wspomniana strona internetowa należy do Miasta.

Zdaniem pana **Przemysława Maćkowiaka z Towarzystwa Przyjaciół Miasta Lubonia** powinien jednak zostać ogłoszony konkurs na wykonanie projektów tablic.

Podobną opinię wyraziła pani **radna Halina Owsiana**.

Przewodnicząca Komisji zapytała, czy przy projektowaniu tablic opierano się na materiałach źródłowych, czy brano również pod uwagę opinie środowisk fortecznych? Czy można dokonywać zmian na tablicach i na czyj koszt?

Pan **Jacek Biesiadka** wyjaśnił, że jest to jego projekt autorski. Przedstawił wycenę dla 35 tablic oraz stron internetowych z września 2015 roku. Wyliczył, że było to około 200 dni pracy.

Pan **K. Dąbrowski** powiedział, że jeśli chodzi o domenę to wykorzystany jest tzw. QR kod. W toku analizy uznano, że najlepszym adresem będzie twierdza.poznan.pl/szlak. Adres ten funkcjonował w Internecie od ok. 10 lat jako adres strony propagującej ideę Poznańskiego Szlaku Fortecznego. Strona jest w dyspozycji środowiska fortecznego. Podpisane zostało porozumienie bezkosztowe na 10 lat z dysponentem strony dotyczące korzystania z tego adresu. Co do zmian na tablicach, to musiałby powstać nowy projekt, bo jest zmiana obejmująca prawa autorskie. Są one ubezpieczone w ramach ogólnego ubezpieczenia miejskiego.

Następnie głos zabrał pan **Artur Maj z Zarządu Zieleni Miejskiej**, który poprosił o wyjaśnienia, dlaczego tablice zostały usytuowane na Cytadeli, skoro ZZM nie wyraził

jeszcze na to zgody, ponieważ Biuro Koordynacji Projektów miało uzupełnić dokumentację o zgodę Miejskiego Konserwatora Zabytków i o opinię Rady Osiedla.

Pan **Piotr Libicki, plastyk miejski** powiedział, że opiniował grafikę tych tablic i są one spójne z linią realizowaną przez Miasto. Dodał, że był pewien, że staną one na zewnętrznym pierścieniu fortów, bo niestety lokalizacja nie była precyzyjnie konsultowana, szczególnie z zarządcami poszczególnych terenów.

Pan **K. Dąbrowski** wyjaśnił, że wszystkie lokalizacje są na terenach miejskich. Dokonywano zawsze analizy pod kątem funkcjonalnym, czy tablica będzie dobrze widoczna z kierunków najścia na teren forteczny.

Przewodnicząca Komisji podkreśliła, że ważna jest współpraca i porozumienie między jednostkami. Wszystkie wymagane zgody powinny zostać uzyskane. Czy stoją już wszystkie tablice?

Pan **K. Dąbrowski** powiedział, że z uwagi na warunki pogodowe i zgodnie z ustaleniami poczynionymi z wykonawcą, ma on czas do końca stycznia na montaż tablic.

Przewodnicząca Komisji poprosiła o dostarczenie Komisji protokołów odbioru tych tablic.

Pani **radna H. Owsiana** zapytała, czy tablice są zatwierdzone przez Miejskiego Konserwatora Zabytków i czy lokalizacja na Cytadeli jest dopuszczona?

Pani **Joanna Bielawska Palczyńska, Miejski Konserwator Zabytków** powiedziała, że jest pozwolenie konserwatorskie na wykonanie prac i na montaż jak również na umieszczenie na wskazanym obszarze.

Pan **A. Maj z ZZM** poprosił o powiadamianie Zarządu Zieleni Miejskiej o działaniach podejmowanych na tym terenie w przyszłości.

Do powyższej prośby przychyliła się również Przewodnicząca Komisji.

Pan **Krzysztof Kłoskowski ze Stowarzyszenia Kernwerk** odniósł się krótko do wypowiedzi pana K. Dąbrowskiego odnośnie przesunięcia terminu montażu tablic, mówiąc, iż w styczniu warunki pogodowe były gorsze niż w grudniu, temperatury były ujemne oraz zwrócił uwagę na fakt, że w odległości 20-30 cm od tablicy jest studzienka telekomunikacyjna, z której Stowarzyszenie chciało w przyszłości korzystać. Wskazał na brak komunikacji między wydziałami oraz brak przekazywania informacji na bieżąco, np. w kwestii terminu stawiania tablicy.

Pan **dyr. P. Wiśniewski** wyjaśnił, że prace budowlane są objęte gwarancją i jeżeli nastąpią jakieś problemy wykonawca na swój koszt będzie musiał je usunąć. Zostanie ustalony wspólnie ze Stowarzyszeniem termin „wizji lokalnej w terenie”, aby sprawdzić wykonanie prac.

Pan **Adam Tarkowski z Towarzystwa Historyczno - Fortyfikacyjnego Grupa Forteczna** powiedział, że nawet jeżeli nie zostały dochowane procedury w kwestii informowania itp., to należy pamiętać o tym, że cel podejmowanych działań jest szczytny. Należy skupić się na tym, na co dostało się grant i starać się go zrealizować.

Przewodnicząca Komisji przypomniała, że termin rozliczenia grantów jest do 31 stycznia br. i po tym terminie będzie dyskusja czy pieniądze zostały wydane w sposób celowy czy też nie.

Przedstawicielka THF Grupa Forteczna zwróciła uwagę na to, że całe środowisko fortyfikacyjne jest bardzo zadowolone z pracy pana Konrada Dąbrowskiego i wspiera go w tych działaniach, za wyjątkiem pana K. Kłoskowskiego.

Przewodnicząca Komisji powiedziała, że nie taka dyskusja jest celem tego spotkania. Dodała, że na stronie miejskiej powinny być zamieszczone telefony do zarządców danego terenu.

Pan **dyr. P. Wiśniewski** powiedział, że na przełomie lutego i marca planowane jest spotkanie ze wszystkimi środowiskami fortiecznymi, aby przedyskutować m.in. temat „przyrodnicy a zespoły forteczne”, kwestie dostępu środowisk fortiecznych do omawianej strony miejskiej, publikowanych tam materiałów. Będą również zorganizowane warsztaty dla środowisk fortiecznych dotyczące pisania wniosków, ubiegania się o małe granty, tworzenie planów działań, strategii dla poszczególnych obiektów. W planach jest też opracowanie harmonogramu wsparcia finansowania fortów na przestrzeni lat, który zostałby skierowany do Rady Miasta Poznania, która zdecydowałaby o przeznaczeniu puli środków na ten cel. Dodał, że jeden z pracowników Biura Koordynacji Projektów i Rewitalizacji Miasta będzie zajmował się tylko grantami i będzie wspomagał środowisko forteczne w trakcie całej procedury grantowej, również przy rozliczeniu grantów.

Pani **radna H. Owsiana** zapytała czy są perspektywy na rewitalizację fortów z prawdziwego zdarzenia? Czy można pozyskać na ten cel środki unijne?

Pan **dyr. P. Wiśniewski** odpowiedział, że w jego ocenie nie ma jednej ogólnej strategii dotyczącej przyszłości fortów. Między innymi właśnie po to planowane są warsztaty. Mając pomysł i wizję łatwiej będzie szukać środków zewnętrznych. Zapewnił, że do końca kwietnia zostanie uruchomiony system grantowy.

Pan **Mateusz Krajewski z Fundacji Familijny Poznań** powiedział, że 750 tys przeznaczone na fortyfikacje, to najprawdopodobniej ostatnie tak duże środki, jakie Miasto przeznaczyło na ten cel. Szansa, że taka kwota się powtórzy bez PBO jest zerowa. W Poznaniu nie ma pieniędzy na to, aby zrewitalizować więcej niż jeden obiekt. W 2017 roku będzie możliwość zdobycia środków w ramach projektów konkursowych, ale samo przygotowanie dokumentacji do tych projektów to szacunkowo ok. 180 – 200 tys zł. Dopóki nie powstanie w mieście mechanizm, który będzie zabezpieczał wkłady własne i pieniądze na prace projektowe do tych dużych projektów, to nic istotnego się nie wydarzy.

Pan **dyr. P. Wiśniewski** powiedział, że Miasto testuje takie rozwiązania jak Fundusz wsparcia inicjatyw obywatelskich. Miało to miejsce dla projektów społecznych, robiono nabór na partnerów do projektów unijnych spośród organizacji pozarządowych i Miasto jako partner albo lider wybrało kilka projektów. Oprócz tego jest wydzielona kwota 50 tys na wsparcie organizacji pozarządowych na wkład własny. Po raz kolejny podkreślił, że po to organizowane są warsztaty, aby stworzyć strategię. Z całą pewnością Miasto nie będzie w stanie wejść we wszystkie forty.

Zdaniem pana **P. Maćkowiaka z Towarzystwa Przyjaciół Miasta Lubonia** 18 obiektów nie zainteresuje turystów, powinny zostać wybrane dwa reprezentatywne forty.

Pan **Michał Andrzejak z Porozumienia dla Twierdzy Poznań** powiedział, że ważne jest to, że temat fortów „wyszedł do ludzi”. Jego zdaniem środki miejskie powinny być kierowane do obiektów będących w zasobach miejskich.

Pan **dyr. P. Wiśniewski** powiedział, że przeznaczenie środków tylko dla obiektów Zarządu Komunalnych Zasobów Lokalowych będzie „karą” dla stowarzyszeń, które wkładają dużo pracy i nie można zaprzepaścić tego potencjału.

Pani **Aleksandra Szych z Zarządu Komunalnych Zasobów Lokalowych** powiedziała, że ZKZL chciałby, aby prace na obiektach, które są w fazie oczyszczania i zabezpieczania kontynuować, żeby nie zaprzepaścić tego, co już zostało dokonane. Podkreśliła, że jest możliwość udostępniania obiektów organizacjom czy stowarzyszeniom, np. część obiektu otrzymała Fundacja Familijny Poznań. Wykaz obiektów jest dostępny na stronie internetowej.

Przewodnicząca Komisji zapytała o wysokość stawek na takich obiektach?

Pani **A. Szych** odpowiedziała, że jeśli chodzi o bunkry i schrony, to jest to ok. 3 zł/ m², natomiast, jeśli chodzi o grunt, to wysokość stawki zależy od tego, jakie jest przeznaczenie. Trzeba pamiętać o tym, że jeśli to jest bardzo duży obiekt, to Prezydent Miasta Poznania w szczególnie uzasadnionych przypadkach może podjąć decyzje o oddaniu takiego obiektu do korzystania, gdzie nie płaci się wynagrodzenia w postaci czynszu, ale bierze się na siebie koszty związane z utrzymaniem i sprzątaniem.

Przewodnicząca Komisji poinformowała, że do Komisji wpłynęło drogą mailową pismo od pana Macieja Łochyńskiego w/s fortyfikacji w Poznaniu, a mianowicie, że forty należą do tzw. Obszaru Natura 2000 (zał. nr 7). W szczególności należy mieć na względzie ochronę nietoperzy tam bytujących. Pismo zostanie przekazane do Biura Koordynacji Projektów i Rewitalizacji Miasta.

Wobec wyczerpania porządku obrad, **Przewodnicząca Komisji** podziękowała za obecność i zamknęła posiedzenie Komisji Rewitalizacji Rady Miasta Poznania.

Przewodnicząca Komisji

Małgorzata Woźniak

Sporządziła:

Anna Sasińska BRM

09.02.2016 roku